

LUYỆN TẬP

VỀ CÁCH SỬA CHỮA VĂN BẢN

I – BÀI TẬP

1. Bài tập 2, sách giáo khoa, trang 70.

2. Anh (chị) hãy sắp xếp các đoạn trong phần trích sau đây⁽¹⁾ theo trật tự hợp lí nhất.

(1) Trích từ bài *Người về Kong Ch'ro* của Nguyễn Ngọc (báo *Tuổi trẻ*, số ra ngày 04 - 02 - 2008), người biên soạn có thay đổi trật tự các đoạn văn.

(1) *Lần này thì tôi quyết đi tìm lại cho kịp được chị bạn Ba-na mấy mươi năm trước của tôi, cùng anh ấy nữa, anh đã bỏ về Kong Ch'ro cùng chị tức là anh cũng đã hoàn toàn Ba-na hoá rồi, quy y thật sự rồi. Có anh bạn mượn được cho cái xe, Pleiku – Kong Ch'ro một trăm ba mươi cây số, đặc biệt đoạn từ An Khê vào Kong Ch'ro gần bốn mươi cây số mươi mấy năm trước tôi có lần đi, đường xấu kinh khủng, ổ voi chứ không phải ổ gà, héo trên mặt trăng. Nay giờ thì đường tốt quá, xe băng bon bon.*

Thấy mà buồn : ngày trước đường xấu vì còn nhiều rừng, xe reo⁽¹⁾ vào lấy gỗ nudem nướp, và không gì phá nát đường bằng xe reo. Nay giờ rừng bị vét sạch rồi, xe reo không thèm lai vãng nữa, đường lại láng trơn !

(2) *Chị H'Ben ôm chầm lấy tôi : Ôi, anh, mới biết bạn bè cũ thì không bao giờ quên nhau ! Còn chị, tôi hỏi, sao lại bỏ về Kong Ch'ro thế này, không báo cho anh em một tiếng ? Mình là người rừng thì về rừng thôi anh ạ, chị đáp ngay, thản nhiên. Mà chính anh đấy, anh cũng về rừng tìm bạn còn gì !*

(3) *Đến Kong Ch'ro vừa cuối giờ làm việc buổi chiều, tôi ghé qua phòng văn hoá huyện chào hỏi mấy câu rồi chạy thẳng đến chỗ chị H'Ben. Ôi, mới mấy năm mà anh chị đã xây được một cơ ngơi kha khá : hai căn nhà, nhỏ thôi, một nhà gạch, và sát ngay bên cạnh, một nhà sàn. Nhà nhỏ chìm trong một vườn khá rộng, xum xuê, xanh mướt, chạy dọc ven bờ sông Ba – vẫn là con sông Ba ấy, dài và kiên trì nhất Tây Nguyên, đổ từ chót vót đỉnh Ngok Linh xuống, chảy dọc suốt mấy tỉnh liền, băng qua bao nhiêu núi và thảo nguyên, vào tận Phú Yên – vườn đã rợp xoài, điêu, vú sữa,...*

(4) *Anh Thịnh đâu rồi ? Tôi hỏi. H'Ben nắm tay tôi lặng lẽ dắt lên nhà sàn. Anh Thịnh đang nằm trên ấy. Anh bị tai biến, liệt nửa người, nằm một chỗ đã mấy năm nay. Dưới nhà nghe vọng lên tiếng một người ú ó : cậu con trai của chị, năm nay hẵn cũng đã đến bốn mươi mà vẫn không nói ra được tiếng nào, suốt ngày chỉ khua chân múa tay và ú ó, nước bọt chảy lòng thông trên chiếc cầm lún phún râu. Cậu ấy bệnh thần kinh từ bé, tôi đã biết. Nay giờ thêm anh Thịnh nằm một chỗ nữa, H'Ben một mình nuôi hai người tàn tật.*

(5) *Đêm Kong Ch'ro sau nhà H'Ben có tiếng nước con sông Ba mãi miết. Có lẽ đêm nay cả ba chúng tôi, H'Ben, anh Thịnh và tôi, đều không ai ngủ được. Nghe sông Ba chảy âm thầm, và âm thầm nghĩ về nhau, về tình bạn của chúng tôi, về cuộc sống thật đắng cay mà cũng thật đẹp làm sao. Chỉ nguyên việc chúng tôi có nhau, có tình bạn của nhau, và cùng có rừng bao trùm lên tất cả để cho có được tất cả những cái ấy, đã là quá đẹp rồi.*

(6) *Anh Thịnh cầm tay tôi, kéo lại gần. Lâu lắm anh mới nói : "Nay giờ H'Ben đi sâu tâm, về hát lại cho tôi ghi, chúng tôi vẫn làm việc, không được như trước, nhưng bỏ*

(1) Xe reo : xe tải có thiết bị nâng hạ (cân cầu).

sao được, anh". Thế đó, hai anh chị kéo nhau về Kong Ch'ro là để tiếp tục công việc âm thầm mà say mê của họ bao nhiêu năm nay : sưu tầm dân ca Ba-na. Ở tận ngọn nguồn của nó, nơi Ba-na nhất trong toàn bộ Ba-na : trong rừng Kong Ch'ro. Khi H'Ben đã bỏ đi xuống bếp, anh Thịnh kéo tôi lại gần anh hơn nữa, thì thầm vào tai tôi : "Rồi tôi cũng sẽ nằm lại đây thôi, anh ạ. Và cũng sẽ bỏ mả đúng như người Ba-na. Người Ba-na khi chết là trở về mãi mãi với rừng, tan biến trong rừng. Không gì đẹp bằng, đúng không anh ?"...

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Xin tham khảo ý kiến của chính Xuân Diệu :

"Hơn một... có nghĩa là không phải một và không biết bao nhiêu. Nếu viết mấy loài thì limité (hạn hẹp) quá. Đáng lẽ phải viết rụng dưới cành nhưng tác giả muốn nói cái gì trực tiếp hơn, của sự rơi rụng lìa bỏ [...]".

(Hà Minh Đức (Biên soạn),
Nhà văn nói về tác phẩm, NXB Giáo dục, 2004)

2. Đây là phần trích từ bài *Người về Kong Ch'ro* của Nguyên Ngọc. Học sinh tóm tắt ý của từng đoạn và phát hiện sự liên kết về hình thức và nội dung giữa các đoạn, từ đó xác định trật tự hợp lí nhất của các đoạn. Chẳng hạn, câu đầu đoạn (1) viết : *Lần này thì tôi quyết đi tìm lại cho kì được chị bạn Ba-na mấy mươi năm trước của tôi, cùng anh ấy nữa, anh đã bỏ về Kong Ch'ro cùng chị tức là anh cũng đã hoàn toàn Ba-na hoá rồi, quy y thật sự rồi*, thì câu đầu đoạn (3) viết : *Đến Kong Ch'ro vừa cuối giờ làm việc buổi chiều, tôi ghé qua phòng văn hoá huyện chào hỏi mấy câu rồi chạy thẳng đến chỗ chị H'Ben*, trong khi câu đầu đoạn (2) là : *Chị H'Ben ôm chầm lấy tôi [...]*. Như thế, thực ra, theo lô gích thời gian, trật tự đúng phải là (1), (3), (2). Trong nguyên bản, trật tự vốn là (1), (3), (2), (4), (6), (5).